

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра економіки та публічного управління

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та публічного управління
факультету управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

Завідувач кафедри
проф. Галина КАПЛЕНКО

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни	Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність:	281 Публічне управління та адміністрування

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

Назва навчальної дисципліни	Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Коперника, 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу Кафедра економіки та публічного управління

Інформація про викладача

Викладачі дисципліни	Федик Сергій Євгенович Доцент кафедри економіки та публічного управління Львівського національного університету імені Івана Франка, к.ю.н., доцент
Контактна інформація викладачів	serhiyfedyk777@gmail.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю з викладачем). Також можливі он-лайн консультації через Teams, Skype, Viber, Telegram або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

Інформація про навчальну дисципліну

Форма навчання	Денна, заочна
Семестровий (підсумковий) контроль	Залік
Мова викладання	українська
Сторінка навчальної дисципліни	Сторінка факультету управління фінансами та бізнесу → Навчання → Бакалавр → ОП «Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах» https://financial.lnu.edu.ua/bakalavr_upravlinnia-personalom-v-orhanakh-publichnoi-vlady-ta-biznes-strukturakh
Інформація про навчальну дисципліну	Дисципліна «Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)» є вибірковою навчальною дисципліною, яка викладається для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування») для освітньо-професійних програм «Публічне управління та адміністрування», «Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах», «Публічне адміністрування та управління бізнесом», яка викладається в 7 семестрі в обсязі 5 кредити (за Європейською Кредитно-Трансфертною Системою ECTS).
Коротка анотація навчальної дисципліни	Процес регулювання трудових правовідносин в Україні зазнав важливих трансформацій як в бік позитивних змін, так і негативних. На сучасному етапі знайшли свій прояв такі явища, як мобінг та цькування

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	<p>працівників. Такі факти негативно відбиваються на роботі в колективі і не дають можливості розвитку позитивного психологічного клімату. Дане явище не нове, і воно є розповсюдженим не лише в Україні, а й поза її межами. Відсутність дискримінації на робочому місці є важливою умовою продуктивної праці, психічного та фізичного здоров'я працівників, збереження відчуття людської гідності та розвитку особистості, здорового морального клімату в колективі, ефективної комунікації на виробництві у вертикальній та горизонтальній площинах та інших необхідних процесів у сфері праці, оскільки будь-який трудовий колектив є не лише виробничим, але й соціальним середовищем. Негативний вплив дискримінації відчутний далеко поза межами конкретного робочого місця, оскільки негативні емоції відбиваються на сімейних, дружніх та інших суспільних відносинах особи.</p> <p>Предметом вивчення дисципліни «Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання» виступає система наукових та прикладних підходів, а також система законодавства в частині відносин всередині колективу та виявлення шляхів та способів виявлення і запобігання таких явищ, як мобінг та дискримінація.</p>
<p>Мета та завдання дисципліни</p>	<p>Метою дисципліни є формування комплексу знань про сучасний стан, проблеми та перспективи правового регулювання відносин в колективі та спільноті, в яких виявляються негативні прояви та факти некоректного психологічного ставлення до окремих категорій працівників засобами негативного впливу на їх моральний та психологічний стан.</p> <p>Метою даної дисципліни ще й виступає вироблення основних умінь і навичок щодо розуміння проблеми мобінгу та активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також набуття практичних навичок щодо попередження та виявлення мобінгу чи іншої дискримінації.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є отримання студентами знань та практичних навичок про сутність сучасного стану в колективах та на підприємствах щодо поширення фактів мобінгу чи іншої дискримінації. До числа інших завдань даної дисципліни також відносяться: визначення завдань та видів діагностики булінгу (цькування) та мобінгу; формування вмінь та знань діагностувати булінгу, розуміння критеріїв виявлення булінгу та мобінгу, а також визначення наслідків для фізичного та психічного здоров'я сторін мобінгу та переслідування; оволодіння методами індивідуальної діагностики психологічного стану людей для з'ясування ймовірної приналежності їх до групи ризику (ймовірних кривдників або ймовірних жертв); оволодіння студентами методами діагностики мобінгу, переслідування чи булінгу в колективах; оволодіння засобами раннього виявлення мобінгу та методикою моніторингу цих процесів.</p>
<p>Обсяг навчальної дисципліни</p>	<p>Денна форма навчання: всього 48 аудиторних год. З них 32 год. лекцій, 16 год. семінарські заняття та 102 год. самостійна робота.</p> <p>Заочна форма навчання: всього 14 аудиторних год. З них 8 год. лекцій, 6 год. семінарські заняття та 136 год. самостійна робота.</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Мобінг, конфлікт, переслідування на роботі, прискіпливість керівника, цькування перед колективом, подвійні</p>

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	стандарту, створення напруженої та ворожої атмосфери, погрози, наклепи, нерівномірний розподіл навантаження.
Очікувані результати навчання	<p>Після вивчення навчальної дисципліни «Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання» здобувачі вищої освіти повинні</p> <p>а) знати:</p> <ul style="list-style-type: none">– класифікацію мобінгу та дискримінації;- історію розвитку поширення даного явища;- основні види суб'єктів, які можуть потрапити у групу ризику;- різновиди форм запобігання мобінгу;- сутність та особливості мобінгу та дискримінації в закладах закритого типу;- форми і методи вирішення проблеми;- стадії прийняття заходів щодо локалізації конфліктів в колективі;- теоретичні, прикладні та правові засади вироблення стратегії запобігання мобінгу;- роль та значення законів та інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини в колективі та запобігають поширенню мобінгу. <p>б) уміти:</p> <ul style="list-style-type: none">- аналізувати теоретичні і методологічні підходи на стадіях виявлення такого явища;- аналізувати поняття та методику застосування комплексу заходів щодо попередження цькування та переслідування окремих індивідів;- розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції;- використовувати основні методи юридичного захисту від негативних явищ мобінгу в колективі та поза його межами;- порівнювати системи контрзаходів в державах з розвиненим рівнем захисту працівників;- застосовувати зарубіжний досвід реалізації та застосування законів та підзаконних нормативно-правових актів в частині запобігання та виявлення дискримінації та булінгу. <p>Програмні результати навчання:</p> <p>РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.</p> <p>РН2. Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.</p> <p>РН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.</p> <p>Програмні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності</p>

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	<p>громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК6. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності)</p> <p>СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.</p> <p>СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.</p> <p>СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.</p>
<p>Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)</p>	<p>Комунікабельність; гнучкість розуму; навички міжособистісного спілкування; критичне мислення; продуктивна самостійна робота; вміння працювати в команді; уміння відстоювати власну точку зору і переконувати інших</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Поняття мобінгу, дискримінації, переслідування і цькування. Завдання діагностики мобінгу, переслідування і цькування та її різновиди.</p> <p>Тема 2. Організація протидії та попередження мобінгу, дискримінації і цькування. Критерії визначення шкоди фізичному і психічному здоров'ю, заподіяної мобінгом, переслідуванням і цькуванням.</p> <p>Тема 3. З'ясування обставин випадків мобінгу, дискримінації і цькування.</p> <p>Тема 4. Методи діагностики факторів мобінгу, дискримінації, переслідування і цькування.</p> <p>Тема 5. Моніторинг мобінгу, дискримінації і цькування в колективах. Діагностика кібербулінга та інформаційної безпеки.</p> <p>Тема 6. Організація профілактики мобінгу, дискримінації та цькування в колективах.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Контент дисципліни «Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання» визначається понятійним міжпредметним зв'язком між курсами «Публічна служба та професійна етика», «Адміністративне право», «Маніпуляції в публічному управлінні та бізнес-середовищі (тренінг-курс)»,</p>

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	«Комунікації в публічному управлінні та ділова етика», «Цінності, справедливість і різноманітність в ЄС», «Управління залученістю персоналу».
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання навчальної дисципліни</p>	<p>Застосовуються стратегії активного і колективного навчання, які визначаються наступними методами й технологіями: 1) методи проблемного навчання та дискусійні технології (дебати, «акваріум», проблемний виклад); 2) особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання («мозкова атака», «аналіз ситуацій», дискусія, рольова гра, експрес-конференція, кейс-технологія тощо); 3) навчання в команді, навчання в малих групах; 4) ситуаційного навчання (кейс-метод, ділова гра); 5) дослідницького навчання (лекція-діалог, семінар з індивідуальною і груповою роботою, семінар «круглий стіл»); 6) технології проектного навчання; 7) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації для лекційних занять, використання аудіо-, відеопідтримки навчальних занять, зокрема, аналіз мережевого сервісу YouTube щодо наявності та якості навчальних відеоматеріалів фахівців); 8) використання інтерактивних онлайн-платформ (ВУМ (Відкритий Університет Майдану)).</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Наявність ноутбука, проектора, доступ до мережі Internet, фліпчарт, кольорові маркери. Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальноживаних програм і операційних систем.</p>
<p>Література для вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Уся література, яку здобувачі вищої освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел інформації, яких немає у списку рекомендованих.</p> <p>ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вишновецька С.В., Дорошенко Т.А. Поняття та види дискримінації в трудовому праві. Юридичний вісник 4 (57) 2020. С. 103. 2. Гендерний розрив в оплаті праці: як відрізняється середня зарплата жінок і чоловіків в Україні. 3. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці, 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260#Tetxt. 4. Зеленський Є.С, Карпенко О.М Відмежування поняття «булінг» від схожих за змістом понять. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 3. С. 225–228. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/56.pdf. 5. Качмар О.В. Мобінг як різновид психологічного насильства в трудовому колективі. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2016. Вип. 14. С. 58–61. URL: https://kipt.sumdu.edu.ua/pdf/buling/mobing.pdf. 6. Ковальчук М., Божук І. Адміністративна відповідальність за мобінг: перспективи внесення змін до законодавства України. Актуальні проблеми правознавства. 2020. № 4 (24). С. 35-42. 7. Конвенція МОП № 190 про викорінення насильства та домагань у сфері праці, 2019 року: 12 способів, у які вона може підтримати заходи реагування на COVID-19 і подальше відновлення. Інформаційна записка. URL:

- https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/dgreports/gender/documents/publication/wcms_750459.pdf.
8. Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності No 100, 1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_002#Text.
 9. Корабльова О.О. Вплив мобінгу на формування та соціалізацію особистості. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Znpkhist_2014_2_30.pdf.
 10. Лагутіна І. В. Моббінг на робочому місці: правовий аспект. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. МОНмолодьспорт України, НУ «ОЮА». Вип. 57. Одеса : Юридична літ-ра, 2011. С. 133-138.
 11. Марисюк К. Мобінг: поняття, суть та питання криміналізації. Вісник національного університету «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. 2018. № 889, Вип. 17. С. 132–136. URL: <http://science.lpnu.ua/uk/law/vsi-vypusky/vypusk-5-nomer-889-17-2018/mobing-ponyattya-sut-ta-pytannya-kryminalizaciyi>.
 12. Оверчук В.А. Мобінг як форма психологічного насилля в трудовому колективі. Теорія і практика сучасної психології. 2019. № 1. С. 185–188.
 13. Пузирний В.Ф. Захист від мобінгу в трудових відносинах. Актуальні проблеми трудового законодавства, законодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 16 листоп. 2018 р.); за заг. ред. К.Ю. Мельника. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. С. 95–97.
 14. Статут Міжнародної Організації Праці. ILO Constitution. URL: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:62:0::NO:62:P62_LIST_ENTRIE_ID:2453907:NO
 15. Тимофеева Л.Ю. Мобінг у контексті євроінтеграційної кримінально-правової політики. Держава та регіони. Серія: Право. 2019. № 3 (65). С. 247–252. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2019/42.pdf.
 16. Трюхан О.А. Захист працівників від мобінгу на робочому місці: теоретико – правовий аспект. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 4. С. 42–46. URL: http://apnl.dnu.in.ua/4_2017/12.pdf.
 17. Червінська Л.П. Мобінг персоналу як соціальне явище організації. Соціально – трудові відносини: теорія та практика. 2018. № 1. С. 129–134. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197267893.pdf>.
 18. Чижмарь Ю.В. Сутність і зміст міжнародного трудового права. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Випуск 5, том 1. С. 152.
 19. Щетініна Л.В., Рудакова С.Г., Дробинська К.О. Мобінг: сутність та інституційні засади захисту працівників. Проблеми економіки. 2018. № 1 (35) С. 315–320. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-1_0-pages-315_320.pdf.
 20. Юшко А.М., Чехун Д.Р. Мобінг у трудових відносинах. Право та інновації. 2020. № 4(32). С. 13–16.
 21. Violence and Harassment Convention, 2019 (No. 190) : Labour standarts International Labour Organisation. URL: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C190.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Гаращенко Л. П. Правове регулювання заборони мобінгу в законодавстві зарубіжних країн. Юридичний вісник. 2016. № 3 (40). С. 95-98.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо попередження та протидії мобінгу: Проект Закону України від 18.03.2019, № 10118-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65695.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню): Закон України від 16.11.2022 р. № 2759-IX URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/ laws/show/2759-20#Text/](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-20#Text/)
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії мобінгу: Проект Закону України від 01.03.2019, № 10118. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65602.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії цькуванню (мобінгу) та іншим проявам упередженого ставлення в сфері праці: Проект Закону України від 19.03.2019, № 10118-2. URL: [http:// w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65699](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65699).
6. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо протидії мобінгу: Проект Закону України від 30.10.2020, № 4306. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70300.
7. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. Офіційний вісник України. 2012. № 76. Ст. 3071.
8. Сахарук І. С. Правові основи забезпечення безпечних та здорових умов праці згідно зі стандартами МОП у XXI столітті. Часопис Київського університету права. 2019. № 3. С. 166-171. URL: [https://chasprava.com.ua/ index.php/journal/article/download/74/71/](https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/download/74/71/).
9. Сімакова С. І., Кравченко О. С. Актуальні проблеми запобігання мобінгу в трудових відносинах в Україні. Юридичний бюлетень. 2018. Вип. 8. С. 137-142. URL: http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/2488/1/Aktualni_problemy.pdf.
10. Федоров М. П., Галушка Н. О. Мобінг у трудових відносинах: зарубіжний досвід та шляхи вдосконалення законодавства про працю України. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки: Зб. наук. праць. Львів: Видавництво «Растр-7». 2017. Вип. № 5. С. 257-262. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/nv1kau_2017_5_32.pdf.
11. Чередніченко Н. А. Моббінг і буллінг у трудовому процесі. Право і безпека. 2012. № 3(45). С. 285-288.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Офіційний вебпортал Президента України. <https://president.gov.ua/>
2. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. <https://www.rada.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Сайт Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова.

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	https://razumkov.org.ua/
Критерії оцінювання	<p>Підсумкова оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих студентом за поточне оцінювання на семінарських заняттях, оцінки за модульний контроль, оцінок за СРС та ІНДР. Максимальна модульна оцінка становить 100 балів.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на семінарських заняттях (поточне тестування, опитування, виступи тощо), модульному контролі, захисті ІНДР та перевірки СРС. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час аудиторних занять; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Модульний контроль проходить у формі тестування у додатку Microsoft Forms або системі Moodle.</p>

Критерії оцінювання

Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях		
Критерії оцінювання	5 балів	
студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	5	
студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	4	
студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.	3	
студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.	2	
студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	1	
студент не готовий до заняття.	0	
2. Самостійна робота студентів (СРС)		
Критерії оцінювання	20 балів	
Самостійна робота (тестування за результатами виконаних самостійних робіт)	20	

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному семінарському занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі (виконанні залікового модулю).	
3. Індивідуальна робота студентів (ИДР)	
Критерії оцінювання	10 балів
▪ робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі	9-10
▪ робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог	6-8
▪ робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	3-5
▪ робота не виконана або не захищена.	0
4. Модульний контроль	
Критерії оцінювання	35 балів
<p>1. Перший рівень (10 завдань) – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання із вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь. За кожне правильно виконане завдання виставляється <i>0,5 бала. (максимально 10 × 0,5 = 5 балів).</i></p> <p>2. Другий рівень (6 завдань) – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється <i>3 бали. (максимально 6 × 3 = 18 балів).</i></p> <p>3. Третій рівень (2 завдання) – завдання з розгорнутою відповіддю (повне обґрунтування відповіді). В цих завданнях потрібно дати визначення, навести класифікацію, зробити послідовні, логічні пояснення, необхідні посилання, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Оцінювання завдань третього рівня <i>6 балів (максимально 2 × 6 = 12 балів).</i></p>	35

Поточний та модульний контроль			
Семінарські заняття (35 балів)	Індивідуальна робота студента (ИДР) (10 балів)	Самостійна робота студентів (20 балів)	Модульний контроль (35 балів)
100 балів			

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX (F)	0 – 50	2	незадовільно	незараховано

<p>Питання до підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наукове та юридичне поняття мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування та боулінгу. 2. Форми та види боулінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 3. Чинники та причини виникнення боулінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування. 4. Учасники (суб'єкти) мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування боулінгу. 5. Юридичні та психологічні наслідки боулінгу, мобінгу та дискримінації в колективах. 6. Загальні психологічні характеристики ймовірної жертви. 7. Загальні психологічні характеристики ймовірного кривдника. 8. Ознаки булінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 9. Чинники, які можуть спровокувати виникнення мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 10. Комплексний підхід до попередження та протидії мобінгу, дискримінації, булінгу в колективах. 11. Розробка плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію мобінгу та дискримінації. 12. Повноваження та обов'язки управлінського персоналу з попередження та протидії мобінгу та дискримінації. 13. Критерії визначення ступеня завданої шкоди фізичному і психічному здоров'ю. 14. Шкода фізичному і психічному здоров'ю жертви булінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 15. Заподіяння моральної шкоди внаслідок застосування булінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 16. Способи протидії булінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 17. Види шкоди, яка може бути заподіяна внаслідок мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 18. Діагностика шкоди фізичному і психічному здоров'ю, спричиненому булінгом (цькуванням). 19. Доведення та доказова база випадків мобінгу та дискримінації. 20. Методи діагностики мобінгу та дискримінації. 21. Початкова діагностика ситуації мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування. 22. Загальний моніторинг протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню та булінгу.
--	--

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

23. Діагностика кібербулінгу та інформаційної безпеки.
24. З'ясування кола осіб булінгу, мобінгу та дискримінації в колективах (кривдник, потерпілий, свідки або підбурювачі);
25. Визначення доказової бази та наявності аудіо або відеофіксації, пошкодження речей, тощо.
26. Соціально-психологічна сутність мобінгу та дискримінації.
27. Загальні та спеціальні особливості особи кривдника та жертви.
28. Загальна діагностика рівня психологічного клімату в колективах.
29. Застосування заходів впливу та порядок з'ясування обставин при виникненні фактів мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування.
30. Визначення та виявлення реакції співробітників на факти мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування в колективі.
31. Випадки навмисного приховування мобінгу, булінгу, дискримінації, переслідування та цькування в колективах.
32. Загальні засади протидії мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування.
33. Правила роботи, або як не слід працювати з випадками мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування.
34. Методи та підходи до профілактики цькування, мобінгу, дискримінації, переслідування.
35. Навички стабілізації емоційного стану суб'єктів мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування.
36. Інструменти створення безпечного середовища в колективах.
37. Програма профілактики і протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню.
38. Проведення моніторингу виконання плану заходів з запобігання та протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню.
39. Перевірка змін психологічного клімату в колективі.
40. Оцінка масштабів мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування.
41. Оцінка ресурсів протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню та цькуванню.
42. Оцінювання об'єктивної повторюваності випадків мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування.
43. Виявлення прихованого булінгу.
44. Актуальність питання запобігання і протидії дискримінації в ЄС та Україні.
45. Знання, уміння й навички фахівців з управління людськими ресурсами, які є важливими для недопущення, запобігання і протидії дискримінації.
46. Практичні аспекти ідентифікації дискримінації.
47. Пряма дискримінація: приклади з практики ЄСПЛ. Непряма дискримінація: приклади з практики ЄСПЛ.
48. Посібництво у дискримінації: приклади з практики ЄСПЛ.
49. Несприятливе ставлення: приклади з практики ЄСПЛ. Зразок для порівняння: приклади з практики ЄСПЛ.
50. «Захищена» чи інша ознака: приклади з практики ЄСПЛ. Відсутність правомірної мети: приклади з практики ЄСПЛ.
51. Ключові елементи антидискримінаційного законодавства ЄС і України.

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	<p>52. Публічні державні органи та посадові особи, завданням яких є виявлення фактів мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування.</p> <p>53. Роль суду у недопущенні випадків мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування.</p> <p>54. Загальні психологічні характеристики ймовірного кривдника та ймовірної жертви.</p> <p>55. Вплив мобінгу на формування професійного вигорання у працівника. Наслідки мобінгу для колективу та організації в цілому.</p>
<p>Дотримання умов доброчесності</p>	<p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти в частині НДР будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Принципи доброчесності в Університеті та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями Центру забезпечення якості освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. Сайт НАЗЯВО: https://naqa.gov.ua/ Центру забезпечення якості освіти ЛНУ: http://education-quality.lnu.edu.ua/accreditation/university-documents/</p> <p>Онлайн курс «Академічна доброчесність» викладений за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/.</p>
<p>Навчання іноземною мовою</p>	<p>У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються деякі матеріали та джерела англійською мовою. Враховуючи студентоцентрикований підхід, за бажанням здобувачів вищої освіти, допускається вивчення матеріалу за допомогою англomовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.</p>
<p>Позааудиторні заняття</p>	<p>Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо (за активну участь отримують додаткові бали).</p> <p>У рамках неформальної освіти здобувачі можуть самостійно проходити курси на онлайн платформах за темами навчальної дисципліни, що буде враховуватися при оцінюванні аудиторної та самостійної роботи здобувача.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості викладання курсу буде надано по завершенню навчальної дисципліни.</p>

СХЕМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (денна форма навчання)

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)*	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Згідно з розкладом	<p>Тема 1. Поняття мобінгу, дискримінації, переслідування і цькування. Завдання діагностики мобінгу, переслідування і цькування та її різновиди.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукове та юридичне поняття мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування та боулінгу. 2. Форми та види боулінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 3. Чинники та причини виникнення булінгу мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування. 4. Учасники (суб'єкти) мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування боулінгу. 5. Юридичні та психологічні наслідки булінгу, мобінгу та дискримінації в колективах. 6. Мотиви мобінгу. 	Лекція 2 год	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 1, 12 год	До семінарського заняття 1
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 1.</p> <p>Тема 1. Поняття мобінгу, дискримінації, переслідування і цькування. Завдання діагностики мобінгу, переслідування і цькування та її різновиди.</p> <p><i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні психологічні характеристики ймовірного кривдника. 2. Загальні психологічні характеристики ймовірної жертви. 3. Ознаки боулінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 4. Чинники, які можуть спровокувати виникнення мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 	Семінарське заняття 2 год Самостійна робота	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та прикладні завдання 2 год	
Згідно з розкладом	<p>Тема 2. Організація протидії та попередження мобінгу, дискримінації і цькування. Критерії визначення шкоди фізичному і психічному здоров'ю, заподіяної мобінгом, переслідуванням і цькуванням.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні засади протидії мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування. 	Лекція 4 год	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 2, 12 год	До семінарського заняття

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Повноваження та обов'язки управлінського персоналу з попередження та протидії мобінгу та дискримінації. 3. Критерії визначення ступеня завданої шкоди фізичному і психічному здоров'ю. 4. Шкода фізичному і психічному здоров'ю жертви булінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 5. Заподіяння моральної шкоди внаслідок застосування булінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 6. Способи протидії булінгу, мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 7. Вплив мобінгу на формування професійного вигорання у працівника. 8. Наслідки мобінгу для колективу та організації в цілому. 				
<p style="text-align: center;">Згідно з розкладом</p>	<p>Семінарське заняття 2. Тема 2. Організація протидії та попередження мобінгу, дискримінації і цькування. Критерії визначення шкоди фізичному і психічному здоров'ю, заподіяної мобінгом, переслідуванням і цькуванням.</p> <p><i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комплексний підхід до попередження та протидії мобінгу, дискримінації, булінгу в колективах. 2. Розробка плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію мобінгу та дискримінації. 3. Способи виявлення ранніх факторів мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 4. Види шкоди, яка може бути заподіяна внаслідок мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. <p>Інтерактивні методи навчання. Симуляція гри: "Визначення суб'єктів мобінгу та переслідування". Здобувачі розігрують ролі різних суб'єктів мобінгу та переслідування (жертва – кривдник). Завдання здобувачів - вести переговори, впливати на прийняття рішень та розвивати стратегії запобігання боулінгу та переслідування, а також знаходити вихід із</p>	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття 4 год</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота</p>	<p style="text-align: center;">Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси</p>	<p style="text-align: center;">Питання для обговорення та прикладні завдання 2 год</p>	

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	ситуації.				
Згідно з розкладом	<p>Тема 3. З'ясування обставин випадків мобінгу, дискримінації і цькування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясування кола осіб булінгу, мобінгу та дискримінації в колективах (кривдник, потерпілий, свідки або підбурювачі); 2. Визначення доказової бази та наявності аудіо або відеофіксації, пошкодження речей, тощо. 3. Соціально-психологічна сутність мобінгу та дискримінації. 4. Загальні та спеціальні особливості особи кривдника та жертви. 5. Використання хибних звинувачень, як спосіб самозахисту кривдника. 	Лекція 6 год	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 3, 10 год	До семінарського заняття
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 3.</p> <p>Тема 3. З'ясування обставин випадків мобінгу, дискримінації і цькування.</p> <p><i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна діагностика рівня психологічного клімату в колективах. 2. Застосування заходів впливу та порядок з'ясування обставин при виникненні фактів мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 3. Визначення та виявлення реакції співробітників на факти мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування в колективі. 4. Випадки навмисного приховування мобінгу, булінгу, дискримінації, переслідування та цькування в колективах. 5. Обов'язок доведення фактів мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню та булінгу. 	Семінарське заняття 2 год Самостійна робота	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та прикладні завдання 2 год	
Згідно з розкладом	<p>Тема 4. Методи діагностики факторів мобінгу, дискримінації, переслідування і цькування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діагностика шкоди фізичному і психічному здоров'ю, спричиненому булінгом та мобінгом. 2. Доведення та доказова база випадків мобінгу та дискримінації. 3. Способи діагностики мобінгу та дискримінації. 4. Початкова діагностика ситуації мобінгу, дискримінації, 	Лекція 6 год	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 4, 10 год	До семінарського заняття

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	<p>переслідування, цькування.</p> <p>5. Загальний порядок протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню та булінгу.</p> <p>6. Діагностика кібербулінгу.</p>				
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 4.</p> <p>Тема 4. Методи діагностики факторів мобінгу, дискримінації, переслідування і цькування.</p> <p><i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фіксація шкоди фізичному і психічному здоров'ю, спричиненому булінгом та мобінгом. 2. Способи та методи доведення випадків мобінгу та дискримінації. 3. Методи запобігання мобінгу та дискримінації. 4. Спеціальні форми застосування протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню та булінгу. 	<p>Семінарське заняття 4 год</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси</p>	<p>Питання для обговорення та прикладні завдання 2 год</p>	
Згідно з розкладом	<p>Тема 5. Загальний моніторинг мобінгу, дискримінації і цькування в колективах. Діагностика кібербулінга та інформаційної безпеки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення моніторингу виконання плану заходів з запобігання та протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню. 2. Перевірка змін психологічного клімату в колективі. 3. Оцінка масштабів мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 4. Оцінка ресурсів протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню та цькуванню. 5. Оцінювання об'єктивної повторюваності випадків мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 6. Виявлення прихованого булінгу. 7. Загальні психологічні характеристики ймовірного кривдника та ймовірної жертви. 	<p>Лекція 6 год</p>	<p>Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси</p>	<p>Завдання для СРС з теми 5, 10 год</p>	<p>До семінарського заняття</p>
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 5.</p> <p>Тема 5. Загальний моніторинг мобінгу, дискримінації і цькування в колективах. Діагностика кібербулінга та інформаційної безпеки.</p>	<p>Семінарське заняття 2 год</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси</p>	<p>Питання для обговорення та прикладні завдання 2 год</p>	

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)

	<p><i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знання, уміння й навички фахівців з управління людськими ресурсами, які є важливими для недопущення, запобігання і протидії дискримінації. 2. Публічні державні органи та посадові особи, завданням яких є виявлення фактів мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 3. Роль суду у недопущенні випадків мобінгу, дискримінації, переслідування та цькування. 4. Міжнародні організації та міжнародні суди, що досліджують практику недопущення дискримінації та переслідування особи. 				
Згідно з розкладом	<p>Тема 6. Організація профілактики мобінгу, дискримінації та цькуванню в колективах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи та підходи до профілактики цькування, мобінгу, дискримінації, переслідування. 2. Навички стабілізації емоційного стану суб'єктів мобінгу, дискримінації, переслідування, цькування. 3. Інструменти створення безпечного середовища в колективах. 4. Програма профілактики і протидії мобінгу, дискримінації, переслідуванню, цькуванню. 	Лекція 6 год	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 6, 10 год	До семінарського заняття 6
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 6. Модульний контроль</p>	Модульний контроль			

Мобінг, дискримінація та переслідування: ефективні процедури запобігання (тренінг-курс)
